

Üniversite Gençliğinin Gönüllü Siyasal Katılımı: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma^{*†}

Eray Acar¹, Yağmur Becel²

¹Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, eray.acar@dpu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5375-7555

²Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Makale Bilgisi

Makale Tarihsel Süreci:
Geliş Tarihi: 05/07/2021
Düzeltilme Tarihi: 06/07/2021
Kabul Tarihi: 09/09/2021

Anahtar Kelimeler:
Gençlik, Gönüllülük,
Demokrasi, Katılım, Sivil
Toplum Örgütleri

JEL Kodları:
H5, I2

Özet

Tarih boyunca tartışma konusu olmuş, en iyi yönetim biçimi nedir ve nasıl olmalıdır sorusuna çözüm arayışlarında modern ulus devletlerin hakim olduğu içinde bulunduğumuz süreçte bulunan en iyi çözüm demokrasiler olmuştur. Bireyi ve haklarını esas alan, yönetilenlerin iradesinin yönetime yansımaları ve denetime tabi tutulmasını temel prensip edinen demokrasilerin işlerliğin sağlıklı ve istikrarlı bir şekilde devam etmesi katılımcı bir anlayış ile mümkündür. Çoğulcu bir yaklaşımla yönetilenlerin özellikle de genç nesillerin demokratik siyasal yaşama katılımının sağlanması ve sürdürülebilir bir hale getirilmesi büyük önem arz etmektedir. Türkiye’de demokratik siyasal yaşama gençlerin katılımını etkileyen faktörlerin, özellikle üniversite gençliği özelinde ele alındığı bu çalışmada Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerinde yapılan uygulamalı bir çalışma sonucu elde edilen veriler ışığında analiz edilmeye çalışılmıştır. Siyasal katılımı etkileyen sosyo-ekonomik, demografik, psikolojik ve kültürel faktörlerin etkisi katılımcılara uygulanan anket sonuçlarına dayalı olarak tek tek ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışmada siyasal katılımı etkileyen bağımsız değişkenler arası neden-sonuç ilişkileri şaşırtıcı değişken olarak kabul edilerek çalışma kapsamına dahil edilmemiştir. Çalışma sonunda üniversite gençliğinin gönüllük esasına dayalı daha katılımcı bireyler olabilmesi ve demokratik siyasal yaşamda aktif rol alabilmeleri adına öneriler sunulmuştur.

* Bu çalışma, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kamu Yönetimi ABD bünyesinde yazılmış “Türkiye’de Üniversite Gençliğinin Siyasal Katılım Durumu: Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama” adlı çalışmadan türetilmiştir.

† APA: Acar, E. & Becel, Y. (2021). Üniversite gençliğinin gönüllü siyasal katılımı: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerine uygulamalı bir çalışma, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Çalışmalar Dergisi*, 1(2), 15-35.

Volunteer Political Participation of University Youth: A Practical Study on FEAS Students of Kütahya Dumlupınar University

---

Article Info

Article history:

Received: 05/07/2021

Revised: 06/07/2021

Accepted: 09/09/2021

Keywords:

Youth, Volunteering,
Democracy, Participation,
Civil Society Organization

JEL Codes: H5, I2

Abstract

Democracy has been the subject of debate throughout history, and the best solution in the process of modern nation-states in the search for solutions to the problem of what is the best form of government and how it should be. Democracies, which are based on the individual and their rights and adopt the fundamental principle of reflecting the will of the governed and controlling them, are possible with a participatory understanding. It is of utmost importance to ensure the participation of those managed by a pluralist approach, especially young generations, in democratic political life and to make them sustainable. democratic political life youth of factors affecting participation in Turkey, especially in this study is discussed in a private university students Dumlupınar data obtained as a result of a practical study on university FEAS students have tried to be analyzed in the light. It is aimed to reveal the effect of socio-economic, demographic, psychological and cultural factors affecting political participation one by one based on the survey results applied to the participants. In this study, cause-effect relationships between independent variables affecting political participation were considered as control (surprising) variables and were not included in the study. At the end of the study, suggestions were made in order to enable the university youth to be more participatory individuals based on volunteering principle and to take an active role in democratic political life.

GİRİŞ

Yönetilen olarak sınıflandırılan geniş halk kitlelerin, yönetimde söz sahibi olabilmeleri, sınırsız iktidar gücünün sınırlandırılması, denetlenmesi ve toplumsal taleplerin siyasal sitem içerisinde çıktılara dönüştürülmesi konusunda insanoğlunun günümüze kadar ulaştığı en iyi çözüm yolu demokrasiler olmuştur. Özellikle temsilciler vasıtası ile toplum iradesinin kullanıldığı temsili demokrasilerde, geniş halk kitlelerinin yönetime katılabilmelerine yönelik hak sahibi olduklarının kabulü, bu katılım hakkının temel bir insan hakkı olarak demokratik anayasalar ile güvence altına alındığı/alınması gerektiği konusunda mutlak görüş birliği vardır. Siyasal katılım kavramı siyaset bilimi yazınına girdiği ilk günden bu yana siyasal bilimciler için popülerliğini korumuş ve birçok araştırmaya konu olmuştur.

Bireyin siyasal katılım tercihlerini içinde aileden başlayarak içinde yaşadığı fiziki ve sosyal çevrenin tutum ve davranış kalıplarını nasıl edindiğine bakılarak anlaşılabilir. Siyasal toplumsallaşma adı verilen bu olgu konusunda ilk çalışmalarda, Harold D. Lasswell tarafından 1930'da yapılan "Psikopatoloji ve Politika" isimli yayım, siyasal toplumsallaşmayı psikanalitik olarak ele almasıyla ilk sırada yer almaktadır. Siyasal toplumsallaşmaya yönelik bu yaklaşımı Erik H. Erikson (1958), Lucian W. Pye (1962), Lewis Feuer (1969) sürdürmüştür. Bunların haricinde Avrupa'daki psikanalitik yaklaşım ile Amerika'daki davranışçı yaklaşımı birleştirmeye çalışan Adorno ve çevresi 1950'de "Otoriter Kişilik" adlı nitel çalışma ile bu konuya yönelik çalışanlar arasında sıralanabilirler. Müstakil bir şekilde kavramın kullanımı 1954'de Lipset ile birlikte görülecektir. Daha sonra 1959 Hyman'ın kullanımına kadar geniş bir kullanımı ile karşılaşılacaktır (Alkan, 1979:4). Amerikalı toplum bilimci Herbert Hyman'ın (1959) "Political Socialization" isimli çalışmasının sistematik ilk siyasal toplumsallaşma çalışması olduğunu aktaran (Tokgöz, 1978: 81) siyasal toplumsallaşmanın yapılan bu sentez yayımla üzerinde sözü edilmeye başlanan bir kavram olduğunu bildirmektedir.

Günümüz demokrasilerinde siyasal sosyalleşme sürecinde, hem siyasal otoriteyi belirleyen, denetleyen, karar alım süreçlerine doğrudan ya da dolaylı olarak etki edebilen bir katılımcı siyasal kültürü benimsedikleri takdirde, sürdürülebilir ve istikrarlı bir demokratik yaşam daha olasıdır. Ancak bireylerin siyasal katılımları konusunda istekli ve gönüllü olmaları her zaman yeterli olamamaktır. Bireylerin içinde yaşadığı toplumun siyasal sistemi, topluma egemen olan siyasal kültür, katılımı engelleyici bazı hukuksal ve siyasal faktörler vasıtası uygulanan depolitizasyon bireylerin siyasal katılım sürecine ya sınırlı katılmalarına ya tamamen katılımdan uzaklaştırılmalarına ve yabancılaşmalarına neden olabilmektedir.

Depolitize edilmiş bireylerin dışında, bir de kendi isteği ve arzusu ile bilinçli bir şekilde siyasal katılım gerçekleştirmek istemeyen bireyler söz konusudur. Siyasal katılım gerçekleştirebilmek için her türlü hukuksal politik, sosyo - ekonomik ve diğer koşullar uygun olmasına rağmen apolitik bir tutum sergileyen bireylerin bu katılmama durumunun farklı nedenleri olabilir. Siyasal sistemin işleyişine ve niteliğine ilişkin olarak birey bilgi sahibidir ancak eylemsiz kalmayı tercih etmektedir. Bireylerin siyasal etkinlik duygusunun azalmasını haklı gösterecek bir sebebi bulunmaktadır ve bu sebep ortadan kalkmadıkça, ya da birey bu sebebin ortadan kalktığına ikna olmadıkça aktif bir katılım göstermeyecektir. Ancak bireylerin özellikle; gönüllülük temeline dayanan sivil toplum ve demokratik kitle örgütleri içerisinde mevcudiyeti varsa, ya da bu örgütlere dâhil olursa siyasal katılmama durumu daha kolay bir şekilde aşılabilecek ve birey siyasal ve hukuksal sınırlar içerisinde aktif bir siyasal katılım gösterebilecektir. Bu nedenle; sivil toplum örgütleri veya demokratik kitle örgütleri, her zaman gönüllülerinin sayısını artırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmak suretiyle apolitik bireylerin

siyasal yaşama aktif bir şekilde katılmaları konusunda önemli bir rol üstlenmektedirler (Acaray, 2014: 218-220).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, üniversite gençliğinin Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF öğrencileri özelinde, siyasal katılım düzeylerinin belirlenmesi ve siyasal katılım düzeylerini etkileyen faktörleri genel hatları ile tespit etmek amacı ile yapılmıştır. Bireyin cinsiyeti, ailesinin ekonomik durumu, yaşadıkları yerleşim yerleri, sivil toplum ve siyasal partilere üyelikleri gibi faktörlere göre çalışmaya katılanların siyasal davranışlarında ne tür değişiklikler görüldüğünün ortaya konması araştırmamızın amaçlarından biridir. Katılımcı öğrencilerin siyasal katılım konusunda isteklilikleri, siyasal katılım yöntemi tercihleri, siyasal katılımlarını olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörleri analiz etmek sureti ile elde edilen araştırma sonuçları ile gençliğin siyasal katılımını arttırmaya yönelik merkezi ve yerel düzeyde yapılacak kurumsal ve yasal düzenlemelere katkı sağlamak araştırmanın nihai amacını teşkil etmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışma teorik ve uygulamalı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Teorik bölüme dayanak oluşturan veriler, literatür taraması yapılmak suretiyle çalışma alanına ilişkin bilimsel kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında düzenlenmiştir; çalışmanın uygulama kısmı ile ilgili veriler ise seçilen örneklem grubuna anket uygulamak sureti ile elde edilen verilerden oluşmaktadır. Teorik kısımda ise siyasal kültür, toplumsallaşma ve siyasal katılımı etkileyen faktörler kuramsal ve teorik düzeyde açıklandıktan sonra bireylerin siyasal katılım düzeylerini etkileyen faktörler (sosyo-ekonomik, psikolojik, demografik, kültürel) ele alınmıştır. Araştırmanın uygulama kısmında siyasal katılımı etkileyen faktörler örnekleme oluşturan üniversite gençliğine yöneltilen sorular vasıtası ile kurulan hipotezlerin sınanması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Şu hususu önemle belirtmek gerekir ki uygulamadan elde edilen veriler çapraz ilişki sınımasına ve çoklu değişken analizine tabi tutulmamıştır. Zira bu ilişkilerin her biri ayrı birer çalışma konusu olacak kadar geniş kapsamlıdır. Bu bağlamda sadece siyasal katılımı düzeyini etkileyen faktörler birer bağımsız değişken olarak kabul edilmiş olup ara değişkenler çalışma açısından şaşırtıcı değişken varsayıp çapraz ilişkiler kurulmamıştır. Araştırma boyunca sınımaya tabi tutulacak hipotezler aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

H₁ : Üniversite gençliğinin sosyo-ekonomik durumu ile siyasal katılım düzeyi arasındaki doğrusal bir ilişki vardır.

H₂ : Üniversite gençliğinin demografik özellikleri ile siyasal katılım düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki vardır.

H₃ : Üniversite gençliğinin bir etkin olma güdüsüyle siyasal partiye veya bir STK'ya üye olması siyasal katılım düzeyini artırır.

H₄: Üniversite gençliğinin medya etkileşim düzeyi ile siyasal katılım düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın Çalışma Grubu ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini üniversite gençliği oluşturmaktadır. Ancak çalışma imkânlar ve zorunlu sınırlılıklar açısından (Evrenin büyük olması ve fiziki - mali zorluklar) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde yapılmıştır. Bu çalışmada, İİBF öğrencilerinin evreni temsil kabiliyeti göz önüne alınarak evren terimi yerine çalışma grubu terimi kullanılmıştır.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin 8200 öğrencisi vardır. Ancak örneklem büyüklüğü tespit edilirken üniversite öğrenimine düzenli devam eden yaklaşık 5000 öğrenci çalışma grubu kabul edilerek, %10 örneklem büyüklüğü kararlaştırılmış basit tesadüfi örneklem alma yolu ile oranlı küme örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Çalışma grubu içinde yer alan küme büyüklükleri dikkate alınarak; işletme bölümünden 105, iktisattan 110, Kamu Yönetimi bölümünden 90, Maliyeden 112, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden 49, Ekonometri bölümünden 18 ve Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümünden 16 öğrenci ile anket yapılmıştır.

İşlem

Çalışmanın uygulama kısmında örneklem grubuna siyasal katılım düzeylerini ve etkileyen faktörleri tespit etmeye yönelik yirmi soruluk bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen veriler tasnif edilerek, SPSS (Statistical Package For Social Science) 17.0 paket programı kullanılarak veri girişi yapılmış ve veriler tablolastırılarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Siyasal Katılım Kavramı ve Düzeyleri

Siyasal katılım kavramı ile ilgili siyaset bilimciler tarafından birçok tanım yapılmıştır. Demokrasilerin kabul görmesinde ve varlığını sürdürebilmesinde önemli bir yer teşkil eden siyasal katılım kavramına ilişkin birkaç tanıma yer vermek kavramın anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Taşdelen' e göre siyasal katılım kavramı, vatandaşların siyasi hayatta aktif ve karar alma sürecinde etkili olacak şekilde; mahalli ve ulusal düzeyde bilgi sahibi olması, tutum geliştirerek, davranışlarda bulunması anlamına gelmektedir (Taşdelen, 2011: 166).

Daver'e göre, siyasal katılma bireyin (vatandaşın) siyasal sistem karşısındaki durumunu, tutumunu ve davranışlarını gösteren bir kavramdır (Daver, 1969: 203). Benzer şekilde, Kapani'ye göre siyasal katılma "bireylerin(toplum üyesi vatandaşların) siyasal sistem karşısında durumlarını, tutumlarını ve davranışlarını belirleyen bir kavramdır"(Kapani, 2012: 144)

Baykal'a göre; siyasal katılma bir siyasal davranıştır (Baykal, 1970; akt. Eser ve Sarışahin, 2016: 40). Kışlalı; siyasal katılmayı, yurttaşların, devletin çeşitli düzeylerdeki karar ve uygulamalarını etkileme eylemleri olarak tanımlarken, aynı zamanda hem amaç hem de araç olduğu yolunda tespitinde bulunmaktadır. Siyasal katılma çeşitli toplum kesimlerine temsil olanağı sağlayarak toplumda belirli bir dengenin ve uzlaşmanın oluşumunu kolaylaştırırken, aynı zamanda da sistemin barışçı yollardan zaman içinde değişmesine olanak tanır (Kışlalı,1993: 186).

Eroğul siyasal katılmayı "devlet yönetimine katılma" olarak ifade etmektedir (Eroğul, 1991: 13). Sartori; katılmanın yalnızca "taraf olmak" (salt bir olaya karışmak) demek olmadığını, istemeyerek bir şeyin tarafı, ortağı haline getirilmenin katılma olmadığını altını çizerek, katılmada katılımcının "kendine egemen olma, kendini algılama ve kendini yetiştirme" gibi erdemlerin bulunması gerektiğini söylemektedir (Sartori, 1996: 24-25).

Aydın' a göre ise siyasal katılım, "yönetilenlerin yönetim sürecine etkileri" anlamına gelmektedir. Aydın, halkın yönetim üzerindeki etkisini modern bir tavır olarak nitelemektedir ve bu tavrın siyasetin doğasında meydana gelen değişikliklerle ilgili olduğunu düşünmektedir (Aydın, 2006: 172).

Siyasal Katılım Düzeyleri

Bireyler, bireysel düzeyde, grup düzeyinde ve örgütler (Siyasal partilerin kadın kolları ve gençlik kolları bünyesinde, STK'larda gönüllü yapılan faaliyetler gibi.) aracılığı ile siyasal hayata katılabilmektedir. Bu katılım seçimlerde oy verme gibi basit bir davranıştan, siyasal bir makam veya görev için aday olmaya kadar varan bir hiyerarşi içinde farklı şekillerde gerçekleşebilir. Bireyin siyasete olan ilgi, bilgi ve önemseme düzeyine karşılık gelen gönüllü bir tercihi ile basit siyasal katılımdan, orta ve ileri düzey bir siyasal katılıma doğru evrilebilmektedir.

Siyasetin isteğe bağlı ve gönüllük gerektiren bir faaliyet olduğu gerçeğinin dışında bireyin siyasal hayata katılım derecesinin yüksekliğini etkileyen sosyo-ekonomik ve demografik faktörler olduğu unutulmamalıdır. Bu faktörlere çalışmamamızın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Milbrath siyasal katılım düzeylerini zorluk derecesine göre aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır.

Kamusal bir görev ya da bir siyasal parti içinde görev sahibi olmak.	}	Gladyatör (En zor)
Bir görev için aday olmak.		
Siyasal amaçlı para temin etmek.	}	Gladyatör (En zor)
Önemli bir parti toplantısına katılma		
Aday belirleme toplantısı.	}	Gladyatör (En zor)
Strateji toplantısı.		
Siyasal bir partide aktif bir üye olmak.	}	Gladyatör (En zor)
Zamanı siyasal bir kampanya da sarf etmek.		
Bir mitinge ya da toplantıya katılma.	}	İzleyici (Zor)
Bir parti ya da odaya para yardımında bulunmak.		
Kamu görevlileri veya siyasal parti lideriyle temasta bulunmak.	}	Geçiş (Kolay)
Bir parti ya da aday rozeti taşımak, arabasına bunu yapıştırmak.		
Bir kişiyi belirli bir yönde oy vermesini sağlamak için iknaya çalıştırmak.	}	Geçiş (Kolay)
Bir siyasal tartışma başlatmak.		
Oymaya katılmak.	}	Geçiş (Kolay)
Kendini siyasal dürtülere (uyarılara) karşı açık tutmak.		
Hareketsiz – Kayıtsızlar (Apechetics)		

Milbrath'ın söz konusu siyasal katılım düşüncelerine bakıldığında, siyasal dürtülere açık olmaktan, siyasallar partide aktif bir görevde bulunmaya kadar pek çok faaliyet ve tutum, bireyin siyasal katılımına dâhil edilmektedir. Milbrath, söz konusu faaliyetlerinin sıralamasının

da seçimden seçime, zamandan zamana veya ülkeden ülkeye değişebileceğinin de altını çizmektedir (Milbrath, 1977: 18-21).

Siyasal katılma düzeylerini farklı bir sınıflandırmaya tabi tutan Dahl, dört tür siyasal katılım düzeyi belirlemektedir. Bunlar:

İlgi :Siyasal olayları izleme derecesini içermektedir.

Önemseme: Siyasal olaylara verilen önem derecesini ifade etmektedir.

Bilgi : Siyasal olaylarla ilgili olarak sahip olunan veriler olmaktadır.

Eylem : Siyasal kararları etkilemek için gösterilen çabaları içermektedir.

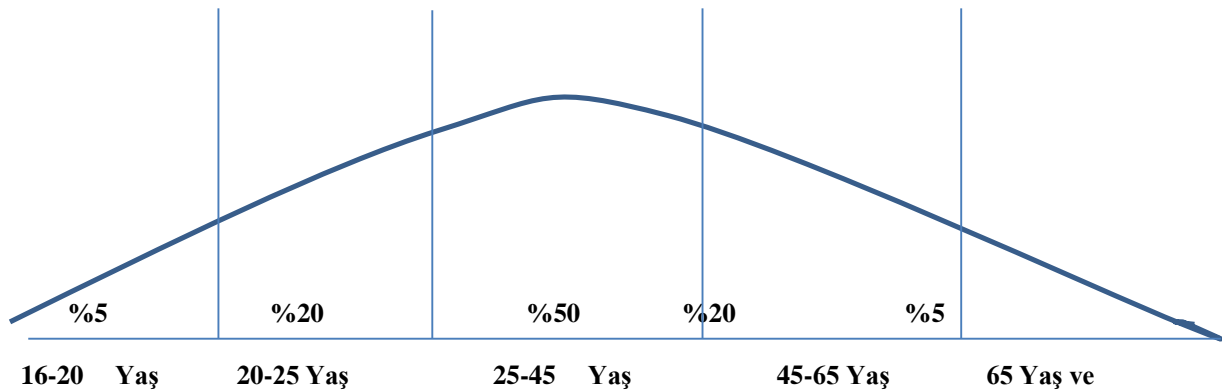
Robert Dahl, siyasal katılım etkinliği açısından toplumu; Siyasal olmayan tabaka, siyasal tabaka, iktidar peşinde koşanlar, iktidar sahipleri” olmak üzere dört gruba ayırmaktadır (Dahl, 1963: 56-57).

Siyasal Katılım Düzeyini Etkileyen Faktörler

Siyasal Katılımı Belirleyen Faktörler: Siyasal katılım araştırmalarında katılımı belirleyen bağımsız değişken olarak genellikle cinsiyet, yaş, eğitim, eğitim/anne-babanın eğitimi, yerleşme biçimi, gelir düzeyi, medeni durum belirtilmektedir (Kışlalı, 1987, s. 358 ; Turan, 1976: 75-; Lipset, 1986: 171). Bu faktörlerin yanında örgüt üyeliği ve kitle iletişim araçlarını takip; siyasal katılımı etkileyen önemli faktörler arasında görülmektedir.

Yaş: Bireylerin siyasal katılma düzeyini etkileyen bir diğer unsur da ‘yaş’tır. Özellikle gençler enerjileri ve zamanları itibariyle siyasal faaliyetlere daha elverişlidirler. Sahip oldukları yükümlülüklerin az olmasından dolayı bol bol zaman ve enerji gerektiren gönüllü siyasal faaliyetleri (seçim kampanyaları, mitingler, gösteriler vb.) sergilemeleri yaşlılara göre daha kolaydır.

Tablo 1: Genel olarak Siyasal Katılma-Yaş ilişkisi

Kaynak: Öztekin, 2001: 230.

Cinsiyet: Cinsiyet olgusu salt biyolojik bir bakış açısı ile karşımıza çıkan bir kavram değildir. Bireyin içinde yaşadığı toplumun kadın ve erkeğe yönelik geliştirdiği ve kalıplaştırdığı bakış açısına göre oluşan toplumsal cinsiyet algısı siyasal katılım konusunda ele alınması gereken bir faktördür.

Bireyin içinde yaşadığı ülkenin toplumsal ve siyasal şartları, kadının eğitimden mahrum bırakılması, oy hakkı verilmeyişi gibi pek çok neden kadının siyasa yapım sürecinde aktif rol oynamasına engel olmaktadır (Yücekök, 1987: 28). Kadının dünyanın birçok ülkesinde seçme

ve seçilme gibi siyasal haklarını geç elde etmesi, toplumda siyasetin erkek işi olduğuna dair yaygın bir kanaat olması ve bu kanaatin en çok kadınlar tarafından benimsenmesi, erkek ve kadınların toplumdan almış olduğu hayattaki rollerine dair eğitim, kadının uzunca bir süre siyasal hayatta etkisiz kalmasına neden olmuştur (Kahraman, 2012: 258-260; Baykal, 1970: 64; akt. Eser ve Sarışahin, 2016: 42).

Yerleşim Yeri: Kentleşmeyi modernleşmenin bir boyutu olarak gören görüşten hareket edenlere göre, kentler siyasal katılmayı hızlandıran bir kültürel çerçeve oluşturmaktadır. Kentsel yaşam, kırsal alanlara nazaran sağladığı eğitim imkânı ve ikincil grup faaliyetlerinden dolayı, siyasal gelişmeleri, kitle iletişim araçlarını izleme ve siyasal kararlara katılma yönünden kırsala oranla daha geniş bir çevre ve fırsat sunmaktadır. Bu da doğal olarak bireyin siyasal bilinçlenmesini sağlayacaktır denilebilir.

Özellikle gençler açısından geleneksel siyasal katılım yöntemlerinin dışına çıkarak siyasal partiler/STK, medya (özellikle sosyal medya) gibi araçları kullanarak siyasal katılım gerçekleştirilmesi gerekli teknolojik ve organizasyonel altyapının kentlerde daha fazla bulunması, kentli gençlerin gönüllü siyasal katılımını arttırıcı etkileri olmaktadır.

Aile: Ailenin çocuk üzerindeki siyasal etkilerini konu alan birçok araştırma yapılmıştır. Bazı araştırmalar ailenin çocuk üzerinde siyasal bir etkisinin olmadığını, etkisi olsa bile bunun çocuk yaşlarda kaldığını belirtirken bazı araştırmalar ise bunun tam aksini belirlemektedirler. İstisnalar mevcut olmakla birlikte, demokratik toplumlarda ve totaliter sistemlerde ailenin rol farklılaşmasından dolayı bireyler içinde yetiştikleri ailelerin siyasal kültürünü benimsemektedirler.

Uzlaşmacı ve dayanışmacı bir aileden yetişen çocuk, ilerleyen yaşamında demokratik, katılımcı ve hoşgörülü bir birey haline gelir. Aileden edinilen bir davranış biçimleri, bireyin hayatının daha sonraki dönem içinde belli siyasi tutum ve davranışları akseder. Bundan dolayı demokratik kültürün değerlerin, becerilerin ve tutumların kazandırıldığı yani demokrasiyi özümsemiş bir bireyi ve toplumu yetiştirmeyi hedefleyen sosyalleşme olan “demokratik sosyalleşmenin” gerçekleştirilebilmesi için uzlaşmacı ve dayanışmacı aile yapısına ihtiyaç duyulmaktadır (Yılmaz, 2013: 324).

Demokrasi kültürü açısından aile de esas alınması gereken hususlardan biri de katılımdır. Karar verme, kural oluşturma, aile harcamaları, okul, iş ve meslek seçimi, eğlence ve tatil, görev dağılımı ve evle ilgili faaliyetlerin yürütülmesi gibi durumlarda işletilmesi gereken katılımcılık ilkesi hem kişilik gelişimi hem de demokrasi kültürünün yaratılması açısından önem arz eder. Ayrıca, “çocukların evle ilgili faaliyetlere katılmalarıyla bireysel gelişmeleri hızlanır, kendine özgü işleri yapabilme olanağı bulur, sorumluluk alma duygusu, sağduyusu, kendi kendini kontrol etme ve problem çözme yeteneği gelişir” (Şafak, 1996, 45-48’den akt: Özpolat, 2010: 21). Aksi bir aile ortamında yani totaliter ve baskıcı bir aile ortamında yetişen bireyin; sürekli bir otorite kontrolü altında hareket etmeyi içselleştirdiğinden, düşünce, ifade ve tutum geliştirme konusunda bağımlı ve pasif bir birey olarak yetişmesi öngörülebilir bir durumdur.

Aile’nin siyasete ilişkin pejoratif tutumu ve çocuğa yönelik siyasetten uzak durması yönünde yapılan telkinler, bireyin gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde apolitik (siyasetten kendi isteği ile gönüllü olarak uzaklaşan) bir birey olmayı tercih etmesi ile sonuçlanabilmektedir. Oysa ailenin çocuğa yönelik yaptığı telkin siyasetin sadece çatışma yönünü göstermekten ibaret olduğu için aslında bir tür depolitizasyon (siyaset ile ilgilenmesinin yasaklanması) niteliğindedir.

Okul/Bireyin ve Ebeveynlerin Eğitim Durumu: Okul siyasal sistemin meşruluğu ve devamı için vazgeçilmez bir kurum ve devletin en büyük ideolojik aygıtlarından bir tanesidir. Bireyin ilkokuldan hatta, okul öncesinden itibaren eğitim aldığı okulların niteliği, okulda verilen eğitimin müfredat içeriği ve niteliği bireyin siyasal toplumsallaşma ve kültürlenme sürecini etkiler. Aynı şekilde bireylerin ve ebeveynlerinin eğitim düzeyi yükseldikçe siyasal katılım düzeyleri de paralel olarak artmaktadır. Turan, Türkiye’de eğitim seviyesinin yükseldikçe genel oya (yaygın kanaat) taraftarlığının azaldığını ve kendi iradi düşünce ve tutum geliştirme eğiliminin arttığını belirtir. Tabi Turan, bu seçkin tutumun gelişmesini, siyasal sistemin gelişmesini, siyasal sistemin planlı bir çabası olmadığını eğitimin öngörülen dışında bir kültür kapsamını da aktarılmasından ileri geldiğini eklemektedir (Turan, 1986: 56). Eğitim düzeyinin artması ile birlikte bireyin, kamuoyunda varolan suskunluk sarmalı içinden sıyrılıp kurtulması kolaylaşmakta, ilgi ve bilgi seviyesinde artışın getirdiği özgüvenle gönüllü siyasal katılım gerçekleştirme düzeyi de artmaktadır.

Arkadaş Grubu: Siyasal toplumsallaşma sürecinin ilk aileden başladığını daha önce ifade etmiştik. Birey siyasal toplumsallaşmayı aileden öğrenme konusunda tercih imkânına sahip değildir.

Bireyin arkadaş çevresi de çocuğun siyasal kültürünün oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çocuğun özellikle okulda arkadaş ortamı içerisinde yürüttüğü sosyal ve kültürel faaliyetler (çeşitli faaliyet kollarında yer alması, müzik, resim veya spor takımlarında yer alması v.b), bireyin siyasal kültürünün oluşmasına etkide bulunur (Altan, 2011: 315). Tabi kişi hayatı boyunca değişik sosyal gruplara üye olabilmektedir. Çocuk, üye olduğu sosyal grupta siyasal fikirleri çatışma gösterebilir. Gruplar, kişinin aileden aldığı değer ve yargıları geliştirebilir de tam aksine zayıflatabilir. Eğer ikisi arasında bir uyum olursa bireyin siyasal toplumsallaşmasını daha kolay sağlayabilir. Uyumsuzluk hali ise; bireyin kendisini geri çekmesi ile ortaya çıkabilecek apolitikleşme ya da ötekileştirme hissi bireyin içinde bulunduğu gruba ve topluma karşı yabancılaşmasına neden olacaktır. Bu tür bireyler, toplum ve siyasal sistemin dışına çıktıklarında çoğunlukla illegal siyasal katılım yöntemlerini tercih ederek katılım gösterebilmektedirler.

STK/Siyasal Parti Üyeliği: Siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri günümüzde katılımcı ve plüralist bir demokratik yaşamın temel unsurları olarak kabul edilmektedirler. Siyasi partiler nihai amaç olarak her ne kadar siyasal iktidarı ele geçirme amacı gütseler de, demokrasilerde yönetenler ile yönetilenler arasında bir köprü vazifesi görmekte, siyasal eğitim ve bilinçlendirme merkezleri gibi de çalışmaktadırlar. Benzer şekilde gönüllük esasına dayalı olarak faaliyetler gerçekleştiren sivil toplum örgütleri, çıkar ve baskı grupları bireyin mensup olduğu sosyal, kültürel, mesleki, ekonomik ya da etnik temelli ortak paydalarda bulunduğu platformlardır. Bu örgütler, iktidarı ele geçirme amacı gütmeyen, örgütlü bir güç olarak siyasal iktidara baskı yapmak suretiyle amaçları doğrultusunda siyasal iktidarı hareket etmeye zorlayan yapılardır.

Gençlerin siyasal yaşamda gönüllü olarak bu örgütlere üyeliği siyasal partiler ve gönüllü kuruluşlar tarafından açısından enerjik ve dinamik bir yapıya kavuşma noktasında teşvik edilmesi gereken bir husustur. Özellikle siyasal partilerin gençlik kolları adı altında ayrı bir teşkilatlanmaya gitmesi, partilerin ideolojik ve pragmatik hedeflerinin sürdürülebilirliği ve tabana yayılması anlamında gençlerin ciddi bir işlev görmesindedir.

Öncü ise bu sürecin siyasal katılıma olan yansımaları ile ilgili önemli bir gerçeğe odaklanmaktadır. Öncü’ye göre sendikalar, odalar, dernekler, üniversiteler, siyasal partilerin

gençlik ve kadın kolları gibi örgütlenmeler, Anayasanın yasaklamalarından payını almıştır. Siyasal katılımın kısıtlandığı bu apolitizasyon süreci sonunda siyasal katılım salt belli dönemlerde oy verme eylemine indirgenmiştir. Siyaset arenasındaki bu boşluk, etnik ve dinsel temelli cemaatsel örgütlenmelerle doldurulmaya çalışılmıştır. Böylece toplumun önemli bir kesimi, sınıfsal veya ideolojik kimlik kodlarını bir kenara bırakarak, etnik veya dinsel kimlik kodlarıyla siyaset arenasında yer almaya başlamışlardır (Öncü, 1992: 42-43'den akt:Aslan&Kaya, 2011,220).

Bireylerin bir siyasal partiye ya da sivil toplum kuruluşu organizasyonuna üye olmak suretiyle gerçekleştirdiği siyasal katılım düzeyi, üye olmayanlara nazaran daha yüksektir. Örgütlü bir yapı içerisinde gerçekleştirilecek siyasal katılımı sadece bireysel hedefler değil aynı zamanda örgütün hedeflerine de ulaşma/ulaştırma gayretinde içinde yer alan birey, herhangi bir siyasal parti ya da STK üyeliği olmayan bireye göre şüphesiz daha üst düzey bir katılım göstermektedir.

Siyasal Kültür ve Hükümet Yapısı: Siyasi kültür, siyasi nitelikteki olaylara ve bu olaylara tepki olarak çıkan bireyin davranışları arasında önemli bir bağ oluşturur. Bu bağ memnun olunmayan bir siyasal sürecin düzelmesi için ya da kendi çıkarları doğrultusunun da mevcut olunan siyasal sürecin devam ettirilmesi için bireyin siyasal sürece katılım yönünde bir davranış göstermesini sağlar.

Kitle İletişim Araçları: Küreselleşme ile birlikte hızla gelişen ve çeşitlenen kitle iletişim araçları siyasal toplumsallaşmada katkısı büyüktür. KİA, bireylerin katılım, siyasal değer, inanç, tutum ve beklentileri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özellikle yeni nesil medya olarak adlandırılan sosyal medya (Youtube, Instagram, Facebook vb.) erişim kolaylığı ve anlık bilgilendirme/bilgilendirme fonksiyonları ile gençlerin siyasal kültürlerinin oluşumuna ve gelişimine inkâr edilemez bir şekilde en ciddi etkiyi yapan kitle iletişim aracıdır.

Kitle iletişim araçlarını, siyasal davranış üzerinde başlıca; Siyasal ilgi ve tartışmayı arttırma, kökleşmiş olan siyasal kanaati değiştirme ya da kökleştirme, siyasal katılım ve eylem düzeyini arttırma gibi etkileri olduğu söylenebilir.

Araştırma Bulguları

Bu bölümde anket sonuçlarından elde edilen veriler tablo şeklinde gösterilerek yorumlanmıştır.

Örneklemin Demografik Özellikleri

20 tane sorudan oluşan anket formu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin Kamu Yönetimi, İşletme, Maliye, Ekonometri, İktisat, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencilerine uygulanmıştır.

Tablo 1. Örneklemin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzdeler Dağılım
Kadın	255	%51,0
Erkek	245	%49,0
Toplam	500	%100

Tablo 1'ye göre örneklemini oluşturan öğrencilerimiz çalışma grubundaki ağırlıkları ile orantılı olacak şekilde %55'i kadın, %45'i erkektir. Cinsiyet daha önce de belirtildiği üzere önemli bir siyasal katılım düzeyi belirleyicisidir. Cinsiyetin siyasal katılım düzeyine etkisi ayrı bir çalışma konusu olarak ele alınacak kadar kapsamlıdır. Bu sebeple çalışmada herhangi bir cinsiyete

dayalı siyasal katılım düzeyi ayrımı yapılmamış olup katılımcıların cinsiyet dağılımının ham veri olarak belirtilmesi amaçlanmıştır.

Tablo 2. Örneklemin Yaş dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzelik Dağılım
18-20	168	%33,6
21-22	190	%38,0
23-24	110	%22,0
25-40	32	%6,4
Toplam	500	%100

Tablo 2'ye göre örnekleme oluşturan öğrencilerimizin çoğunluğunu 21-22 yaş aralığı oluşturmaktadır. En az grubu ise 25 ve üzeri yaşlar oluşturmaktadır. Çalışma gençler üzerine yapıldığından örneklem grubu oluşturulurken 40 yaş üzeri tercihi olarak sınırlandırılmış ve örneklem grubuna dahil edilmemiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Yerinin Niteliği

Yerleşim yeri	Frekans	Yüzelik Dağılım
Köy/Kasaba	58	%11,6
İlçe	141	%28,2
İl Merkez	127	%25,4
Büyükşehir	193	%38,6
Cevapsız	1	%0,2
Toplam	500	%100

Tablo 3'e baktığımızda öğrencilerimizin yüzde 36,6'sının büyükşehir olarak tanımladığımız yerde çoğunluğu hayatını geçirmiştir. Onu yüzde 26,2 ile ilçe takip ediyor. %24,8'i il merkezinde geçirmiştir. Yüzde 12,2'si köy ve kasabada hayatının çoğunluğunu geçirmiştir. Bu durum çalışmada yerleşim yeri ile siyasal katılım imkanları arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığını tespit etme imkanı sağlamaktadır. Yerleşim yeri büyüklüğü arttıkça özellikle siyasal parti teşkilatları ve STK imkanları genişlemektedir. Büyük yerleşim yerlerinin bireye sunduğu katılım imkanlarının artması önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerinin Ebeveyn Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzelik Dağılım
İlkokul	102	%20,4
Ortaokul	89	%17,8
Lise	171	%34,2
Üniversite	52	%10,4
Lisansüstü	14	%2,8
Eğitimsiz ya da ilkokul terk	72	%14,4
Toplam	500	%100

Tablo 4'e bakıldığında örnekleme oluşturan öğrencilerin çoğunun ebeveyn eğitim düzeyinin yüzde 34,2 ile lise mezunu, yüzde 20,4 ilkokul mezunundan oluşmaktadır. Ebeveynlerin eğitim durumunun artması aile içi demokrasi eğilimlerini arttırdığı teorik olarak kabul edilen bir

durumdur. Aile içi demokrasinin çocuklar ve gençler üzerindeki bu etkisi gençlerin siyasal katılma düzeylerine de doğrudan etki eden bir faktördür.

Tablo 5. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Geliri

Gelir	Frekans	Yüzdelerik Dağılım
1000 TL'den az	17	%3,4
1000-1500	142	%28,4
1500-2000	132	%26,4
2000-5000	135	%27,0
+5000	26	%5,2
Cevapsız	48	%9,6
Toplam	500	%100

Tablo 5'i yorumladığımızda öğrencilerin ailelerinin gelir durumu yüzde 27 ile 2000 ve 5000TL arası gelire sahiptir. 5000TL ve üzeri gelir seviyesine sahip ailelere mensup öğrenciler %5,2 ile en küçük grubu oluşturmaktadır. Gelir seviyesi ile siyasal katılım düzeyi arasında mevcut olan doğru orantılı ilişkiden yola çıkılarak katılımcı grubunun siyasal katılma düzeyi hakkında teorik varsayımın uygulama sonuçlarına paralellığı öngörülebilir.

Tablo 6. Öğrencilerin Siyasal Partiye Üyelikleri Durumu

Üyelik	Evet	Hayır	Toplam
Siyasal Partiye Üyelik	64	436	500
Yüzdelerik Dağılım	%12,8	%87,2	%100

Tablo 6'ya baktığımızda öğrencilerimizin yüzde 87,2 si herhangi bir siyasal partiye üye değiller. Geriye kalan yüzde 12,8'i üyedirler. Demokratik siyasal yaşamın grup düzeyinde katılım araçlarından olan siyasal partilere üyelik oranının bu düzeyde düşük olması gençlerin siyasal partilere üye olma konusunda isteksizliklerini ve grup düzeyinde siyasal katılım düzeyinin düşüklüğüne işaret etmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Herhangi Bir Sivil Toplum Kuruluşuna Üyelik Durumları

Üyelik	Evet	Hayır	Toplam
Sivil Toplum Kuruluşuna Üyelik	113	387	500
Yüzdelerik Dağılım	%22,6	%77,4	%100

Tablo 7'de de gösterdiği gibi örnekleme oluşturan öğrencilerimizin yüzde 82,0 herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üyelikleri yoktur geriye kalan yüzde 18,0'ı üyelikleri bulunmaktadır. Siyasal partiler ile birlikte gönüllü demokratik katılımın gerçekleştirilebileceği en önemli platformların başında gelen Sivil toplum kuruluşlarına üye olmak sureti ile katılım gerçekleştirme düzeyi örneklem grubunda çok düşük seviyelerde kalmıştır. (Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri İİBF ye bağlı bölümlerde aldıkları ortak dersler itibari ile STK kavramını bildikleri varsayılmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin Siyasal Düşüncesini Etkileyen Faktörler

	Frekans	Yüzdelerik Dağılım
Aile	139	%27,8
Okul	14	%2,8
Arkadaş ve Arkadaş grubu	20	%4,0
Kitle İletişim Araçları	87	%17,4
Diğer	230	%46,0
Cevapsız	10	%2,0
Toplam	500	%100

Tablo 8'e baktığımızda örneklemimizi oluşturan öğrencilerin siyasal davranışların en çok yüzde 46,0 ile diğer olarak tanımladığımız sınıf oluşturmaktadır. Onu aile yüzde 27,8 ile öğrencilerin siyasal düşüncesini en çok etkileyen ikinci faktördür. Ailenin siyasal davranışı üzerinde ki etkisinin çok güçlü olduğunu görüyoruz. Yüzde 17,4 ile kitle iletişim araçları üçüncü sırada yer alıyor. Kitle iletişim araçlarının aileden sonra ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Ondan sonra yüzde 4 ile arkadaş ve arkadaş grubu, yüzde 2,8 ile okul siyasal düşünceleri etkilemektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Siyasal Hayata Katılımdan (Oy Verme) Beklentisi

Faktörler	Frekans	Yüzdelerik Dağılım
Çevre Edinmek	4	%0,8
Vatandaşlık görevini yerine getirmek	243	%48,6
Siyasi karar alımında etkili olmak	212	%42,4
Menfaatlerim yönünde katılmak	34	%6,8
Cevapsız	7	%1,4
Toplam	500	%100

Tablo 9 'da öğrencilerin oy vererek beklentilerini öğrenmeye çalıştık. Öğrencilerin yüzde 48,6 'sı vatandaşlık görevini yerine getirmek amacıyla oy kullanmaktadır. Yüzde 42,4'ü siyasi karara alımında etkili olmak amacıyla, yüzde 6,8'i menfaatleri yönünde oy kullanırken yüzde 0,8 ise çok az ile çevre edinmek amacıyla kullanmaktadır yüzde 1,4 ise cevaplamak istememişlerdir. Aslında bu oyun bir siyasal sistemin bir parçası bir şeylerin sürekliliğini sağlamak amacıyla vatandaşlık bilincinde oy kullanmaktadırlar.

Tablo 10. Öğrencilerin Siyasal Katılama Yolu İle Siyasal Hayatta Etkin Olma/Olamama Duygusu

Etkinlik duygusu	Frekans	Yüzdelerik Dağılım
Etkin olduğumu düşünüyorum	12	%2,4
Sınırlı Etkin Olduğumu düşünüyorum	56	%11,2
Kararsızım	90	%18
Etkin olmadığımı/olmadığımı düşünüyorum	327	%65,4
Cevapsız	15	%3
Toplam	500	%100

Bireyler siyasal katılımı bir amaç, beklenti ya da benzer motivasyon unsuru ile gerçekleştirirler. Bu noktada psikolojik olarak birey gerçekleştirdiği katılım eylemi ile etkin olma beklentisi içindedir. Siyasal etkenlik siyasal katılmanın yanı sıra siyasal ilgi ve bilgiyi de teşvik eden bir

temel dürtü olabilmektedir. Etkin olamayacağını düşünen birey katılım eyleminden hatta katılım düşüncesinden uzaklaşır (Kalaycıoğlu, 1983: 40). Tablo 10’da görüldüğü üzere katılımcıların büyük bir kısmı katılım eylemi gerçekleştirse dahi siyaseten etkin olamayacağını düşünmektedir (%65,4). Temel gönüllü katılım güdüsü olan etkinlik duygusunun bu derece güçsüz olması gençlerin siyasal katılım düzeyinin düşüklüğünü açıklayan rasyonel bir sonuç görünmektedir.

Tablo 11. Katılımcıların Siyasetin (Politika) Toplumsal Problemlere Çözüm Olmasına Yönelik Görüşleri

Çözüm Yoludur	Frekans	Yüzelik Dağılım
Katılıyorum	125	%25
Kararsızım	108	%21,6
Katılmıyorum	267	%53,4
Toplam	500	%100

Tablo 11’de elde edilen veriler, örneklem grubundaki gençlerin siyasete çoğunlukla (%53,4) peyoratif yaklaştıklarını göstermektedir. Siyasetin hem çatışma hem uzlaşma yönü bulunmasına rağmen, özellikle çatışmacı yönünün ön plana çıkarıldığı ve siyaset kurumunun toplumsal problemlere çözüm olamayacağı düşüncesi siyasal katılım motivasyonunu düşüren bir faktör olarak gençleri etkilemektedir.

Tablo 12. Öğrencilerin Üniversiteye Geldikten Sonra Siyasi İlginin Artma Durumu

Üniversiteye Geldikten Sonra Siyasi İlginin Arttı	Frekans	Yüzelik Dağılım
Kesinlikle Katılmıyorum	96	%19,2
Katılmıyorum	126	%25,2
Kararsızım	62	%12,4
Katılıyorum	157	%31,4
Kesinlikle Katılıyorum	55	%11,0
Cevapsız	4	%0,8
Toplam	500	%100,0

Tablo 12’de örnekleme dahil olan öğrencilerimizin üniversitenin siyasi hayatları üzerinde ne kadar bir değişikliğe neden olduğunu tespit etmek amacıyla üniversiteye geldikten sonra siyasi ilgim arttı sorusunda yüzde 44,4’ü katılmadıklarını, yüzde 12,4’ü kararsız olduklarını ve yüzde 31,4’ü ise katıldıklarını belirtmişlerdir. Aslında yüzde 42,2 yadsınmayacak bir rakamdır. Üniversitenin öğrencilerinin siyasi ilgilerini arttırdığını söyleyebiliriz ama bunun nedenleri diğer bağımsız değişkenleri de dikkate alarak yapılacak ayrı bir çalışma konusu olacak niteliktedir.

Tablo 13. Öğrencilerin Önümüzdeki Seçimlerde Oy Kullanma Durumu

Önümüzdeki seçimlerde oy kullanmayı düşünüyorum	Frekans	Yüzdelerik Dağılım
Kesinlikle Katılmıyorum	67	%13,4
Katılmıyorum	32	%6,4
Kararsızım	11	%2,2
Katılıyorum	109	%21,8
Kesinlikle Katılıyorum	264	%52,8
Cevapsız	17	%3,4
Toplam	500	%100,0

Tablo 13’de demokrasinin işlendiği yerde egemen gücü etkilemede en büyük araç olan oy kullanma öğrencilerimiz tarafından kullanılıp kullanılmayacağına yönelik bu soru yüzde 19,8 tarafından gelecek seçimlerde oy kullanmayacaklarını belirtirken, yüzde 2,2’sinin kararsız olduğu yüzde 74,6’sı ile yani büyük çoğunluğu gelecek seçimlerde oylarını kullanmayı düşünmektedirler. Yüzde 3,4’ü cevapsız bırakmışlardır. Bu durum bize gençlerin bireysel düzeyde en kolay katılım faaliyeti olan oy kullanma davranışı konusunda istekli olduklarını göstermektedir. Ancak bu isteklilik beklentilerin altında kalmaktadır.

Tablo 14. Öğrencilerin Oy Verme Konusunda Aile ile Ortak Karar Alımı

Oy verme konusunda ailem ile ortak karar alırım	Frekans	Yüzdelerik Dağılım (%)
Evet	127	25,4
Hayır	330	66,7
Kararsız	38	7,6
Cevapsız	5	1,0
Toplam	500	100,0

Oy verme konusunda aile de ortak bir karar verilip verilmediğine ilişkin soruya cevap veren öğrencilerimizin yüzde 66,7’si soruya hayır diyerek aileden bağımsız olarak seçmen sıfatının kendi değer yargıları konusunda taşıdıkları belirtirken, yüzde 25,4 ise aile tarafından kime ve hangi siyasal partiye oy vereceklerini önceden tespit edildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 15. Öğrencilerin Siyasete Katılım Şekilleri

Siyasete Ne Ölçüde Katılırsınız	Hiçbir zaman	Nadiren	Her zaman	Cevapsız	Toplam
Sadece Oy Veririm	97	22	325	56	500
Çevredekilerle Siyaseti Tartışırım	88	48	266	98	500
Hiç Oy Bile Vermem	222	82	63	133	500
Siyasal Parti de Aktif Olarak Görev Alırım	196	88	67	149	500
Herhangi Bir Siyasal Partinin veya Seçim Kampanyasında Kapı Kapı broşür dağıttım	184	86	73	157	500

Tablo 15’e baktığımızda örneklemimizi oluşturan öğrencilerimizin daha önceden bahsettiğimiz katılım biçimlerinden en çok izleyici olarak tanımladığımız sadece oy verme 325, çevredekilerle siyaseti tartışma ise 266 kişinin en yoğun şekilde katıldıklarını görmekteyiz gladyatör olarak tanımladığımız katılma biçimlerinde siyasal partide aktif olarak görev almak

67, Herhangi bir siyasal partinin veya seçim kampanyasında kapı kapı broşür dağıtmak ise 73 kişinin katıldıklarını görmekteyiz.

Tablo 16. Öğrencilerin Arkadaşları ile Siyaset Hakkında Konuşup Konuşmadıkları

Genellikle arkadaşlarım ile siyaset hakkında konuşuruz	Frekans	Yüzdeler Dağılım
Evet	187	%37,9
Hayır	208	%41,6
Kararsız	99	%19,8
Cevapsız	6	%1,2
Toplam	500	%100,0

Örnekleme oluşturan öğrencilerimizin 187'si evet diyerek arkadaşları ile siyaset hakkında konuştuğunu belirtirken 208'si ise hayır diyerek siyaset hakkında konuşmadıklarını belirtmemişlerdir. Örnekleminizin yüzde 41,6'sı her ne kadar hayır demiş olsalar bile yüzde 37,9'u evet demesi yadsınmayacak bir durumdur.

Tablo 17. Öğrencilerin Siyasi Gündemi Takip Etmeleri Hakkında Görüşleri

Siyasi Gündemi Takip Ederim	Frekans	Yüzdeler Dağılım
Evet	341	%68,2
Hayır	73	%14,6
Kararsız	80	%16,0
Cevapsız	6	%1,2
Toplam	500	%100,0

Öğrencilerin siyaseti önemseyip önemsemediklerini öğrenmek amacıyla sorduğumuz soruda yüzde 68,2'si evet diyerek siyasi gündemi takip ettiklerini siyasi konulardan haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Yüzde 14,6'sı ise takip etmediklerini belirtmişlerdir. Bu veriler katılımcıların siyasete ilgi ve bilgilenme seviyelerinin aslında oldukça iyi olduğunu göstermektedir.

Tablo 18. Öğrencilerin Sosyal Medya Hesaplarında Siyasal İçerikli Paylaşımlar Bulunması İle İlgili Görüşleri

Sosyal Medya Hesabında siyasal içerikli paylaşımlarda bulunurum	Frekans	Yüzdeler Dağılım (%)
Evet	128	25,6
Hayır	314	62,8
Kararsız	51	10,2
Cevapsız	7	1,4
Toplam	500	100,0

Katılımcılara sosyal medya hesabında siyasal içerikli paylaşımlarda bulunup bulunmadığını öğrenmek amacıyla sorduğumuz soruda 314'ü hayır diyerek paylaşımlarda bulunmadığını, 128'si ise evet diyerek paylaşımlarda bulduklarını belirtmişlerdir. Kitle iletişim araçları arasında yeni nesil medya olarak bilinen sosyal medyanın gençler tarafından erişiminin kolay olması ve anlık etkileşime imkan vermesi siyasal katılımın bir aracı olarak sıklıkla kullanılabilir. Ancak katılımcılar bu konuda isteksizlik göstermektedir. Bu durumun

hukuksal ve siyasal nedenlerle oluşan psikolojik bir geri çekilme nedeni ile oluşabileceği ve depolitizasyon algısının apolitikleşmeye neden olduğu düşünülebilir.

Tablo 19. *Kitle İletişim Araçlarının Katılımcıların Siyasal Düşünce ve Davranışı Üzerine Etkisi*

Kitle İletişim Araçları siyasal düşünce ve Davranışını Etkiler	Frekans	Yüzdeler Dağılım
Evet	181	%36,2
Hayır	209	%41,8
Kararsız	105	%21,0
Cevapsız	5	%1,0
Toplam	500	%100,0

Kitle iletişim araçlarının oy verme davranışları üzerinde yadsınmayacak etkisi herkes tarafından bilinmektedir. Özellikle siyasetçiler kitle iletişim araçları aracılığı ile yaptıkları propagandalar seçmenlerin oy verme davranışlarını kendi lehine çevirmeye çalışırlar. Örneklemimizi oluşturan öğrencilerimizden de bu etkinin olup olmadığını öğrenmek amacıyla sorduğumuz soruda yüzde 36,2'si etkinin olduğunu söylerken yüzde 41,8'i ise kitle iletişim araçlarının oy verme davranışı üzerinde herhangi bir etkinin olmadığını belirtmişlerdir. Daha önceki sosyal medyada siyasi paylaşımlarda bulunmadıklarını göz önüne alırsak kitle iletişim araçlarının yüksek bir etkisi olmadığını görmekteyiz. Bunun en büyük etkisi öğrencilerin kitle iletişim araçlarının güvenilirliğine inanmamalarıdır. Ayrıca bazı birey ve partilerin kitle iletişim araçlarını kendi ideolojileri yönünde kullandıkları için insanları etkileme gücünü kaybetmektedirler.

Tablo 20. *Katılımcıların Oy Verme Davranışını Etkileyen Kitle İletişim Araçlarının Dağılımı*

Kitle iletişim araçlarından hangisi oy verme davranışınızda daha etkilidir	Hiçbir Zaman	Nadiren	Her zaman	Cevapsız	Toplam
Gazete	41	85	75	95	296
TV	37	22	117	53	296
Radyo	266	89	37	108	296
Dergi	307	49	46	98	296
Sosyal Medya (Instagram, Facebook, Twitter)	99	49	286	66	296

Kitle iletişim araçlarının etki derecelerini öğrenmek amacıyla sorduğumuz soruda örnekleme dahil olan öğrencilerimizden bir önceki soruya evet ve kararsızım diyen katılımcılardan cevap alınmıştır. Bir önceki sorumuza hayır cevabı veren katılımcılar bu soruya dâhil edilmemiştir. Derecelendirmesinde en yüksekten etkilenme derecelerine göre sıraladığımızda sosyal medya, ve TV'nin başat rol oynadığı anlaşılmaktadır. Gençler açısından erişim kolaylığı ve yaygınlaşması, sosyalleşmenin kolay bir aracı olması nedeniyle sosyal medyanın ilk sırada yer alması şaşırtıcı değildir.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Modern demokrasilerde parlamento, düzenli seçimler, partiler arası rekabet, hukuk devleti ve STK'lar gibi demokratik kurumlar puzzle'ın parçaları olarak işlev görürler ve varlıklarını birlikte devam ettirirler. Bu durum demokratik siyasal sistemleri, otoriter ve totaliter baskıcı rejimlerden ayıran en önemli ölçüttür.

Basit bir oy kullanma davranışından, ifade özgürlüğüne, bir siyasal partiye üye olmaktan siyasal bir makam ya da görev için aday olmaya kadar uzanabilen farklı zorluk derecelerinde ve biçimlerde gerçekleştirilebilen siyasal katılım demokrasilerin yaşam kaynağıdır. Bireylerin sahiplenme ve içselleştirme motivasyonu gerçekleştirecekleri siyasal katılım eylemleri demokrasinin zinde kalmasını ve sürekli olarak kendini şarj etmesini sağlayan bir düşünme ve eylemler manzumesidir. Bireylerin siyasal yaşama katılımını ve düzeyini belirleyen pek çok sosyo-ekonomik faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında yaş faktörü ile ilişkilendirilen gençlik unsuru demokrasinin sürdürülebilirliğini sağlayacak bir beşeri kaynaktır.

Demokrasi tarihi oldukça yeni ve çalkantılı bir tarihe sahip olan ülkemizde gençlerin siyasal yaşama katılımı hukuksal ve kurumsal düzeyde tanınan imkanlarla paralellik göstermekle birlikte dönemsel olarak siyasal ve hukuksal faktörlerinde etkisi ile konjonktürel dalgalanmalar göstermiştir. Demokratik siyasal kültürün gelişmesi ile birlikte siyasal katılım konusunda bilinçlenme ve eylem noktasında gençlerin demokratik siyasal yaşama katılımının genel olarak artan oranlı bir gelişme gösterdiği söylenebilir. Özellikle üniversite çağında bulunan gençlerin siyasal katılım istekliliğini ve siyasal yaşama katılım biçimlerini araştırdığımız bu çalışmadan elde edilen veriler çalışma grubuna genellendiğinde gençlerin siyasal yaşama katılım konusunda ideal seviyelerden uzakta olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumun etkin olamama duygusu, siyasetin uzlaşa ve çözümden ziyade çatışmacı yönü olduğu, tehlikeli faaliyetler olduğu gibi pek çok psikolojik, ekonomik ve sosyal faktörle ilişkisi olduğunu gösteren bağımsız değişkenlerden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına temel oluşturan verilerden yola çıkarak özellikle üniversite gençliğinin siyasal yaşamda gönüllü katılımının artırılmasına yönelik olarak yapılabilecek çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

- STK'larda gençliğe yönelik üye kazanma çalışmaları artırılarak, gençlerin legal demokratik örgütlenmesine yönelik olarak STK'lar güçlendirilmelidirler.
- Özellikle gençlerin çalıştıkları ya da öğrenim gördükleri yerlerde STK'ların gençlere ulaşarak, onlar için kullanabilecekleri, eğitim amaçlı, kurs, sinema, yabancı dil eğitimi, vatandaşlık hakları gibi konularda bilgilendirilebilecekleri ve çalışabilecekleri mekanlar açılarak, geleneksel medya ve sosyal medya yolu ile bu faaliyetler hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Siyasi parti yönetimleri, sık periyotlarla parti gençlik kollarından gençliğin ihtiyaçları, kaygıları, talepleri, yönelimleri ve siyasi düşüncelerine yönelik raporlar almaları ve bu raporları uzmanlar eşliğinde (sosyal medya uzmanları, sosyologlar, siyaset bilimcileri, ekonomistler, hukukçular) değerlendirmeleri bir parti geleneği haline getirilmelidir. Böylelikle gençlerin etkin olma duygusu ve motivasyonu artırılabilir.
- Yerel yönetimler ve sivil toplum arasındaki diyalogun geliştirilmesi için adımların atılmasıyla alternatif kamusal alanların üretilmesi. Kamusal alanların oluşturulması aşamasında orayı kullanacak gençlere danışılması ve tasarım adımlarında aktif rol almalarının sağlanması.
- Grup düzeyinde siyasal katılımın iki önemli aracı olan STK'lar ve siyasal parti grupları arasında özellikle gençler özelinde diyalog ve işbirliği geliştirilerek sosyal sorumluluk ve katılımcılık bilincini arttırmaya yönelik projeler ve etkinlikler konusunda ortaklaşa çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Acaray, D. (2014) Siyasal katılma yolu ile insan haklarının korunması. (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu hukuku Anabilim Dalı, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Alkan, T. (1979). Siyasal toplumsallaşma, siyasal bilincin gelişmesinde ailenin, okulun ve toplumsal sınıfların etkisi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Altan C. (2011). Eğitim-Siyasal Eğilim İlişkisi: Mersin Örneği, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12 (1), 313-329.
- Altan, M. & Kaya, G. (2004). 1980 Sonrası Türkiye’de Siyasal Katılımda Sivil Toplum Kuruluşları, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,5(1), 213-223.
- Aydın, M. (2006). Siyasetin sosyolojisi. Bir sosyal kurum olarak siyaset, İstanbul: Açılım Kitap.
- Baykal, D. (1970). Siyasal katılma, bir davranış incelemesi. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Dahl, R. A. (1963). Modern political analysis, New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc.
- Daver, B. (1969). Siyaset bilimine giriş. İstanbul: Doğan yayınevi.
- Eroğul, C. (1991). Devlet yönetimine katılma hakkı. Ankara: İmge Kitabevi.
- Eser, H. B.& Sarışahin P. (2016). Cinsiyet- Siyasal Katılım İlişkisi: SDÜ Örnek Olayı, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, , 7 (15), ss.38-58.
- Kahraman, L. (2012). 23. Dönem kadın milletvekilleri üzerinden türk kadınının siyasal alandaki konumu üzerine bir analiz. N. Altuntaş (Der.), Türkiye’de Farklılıklarına Rağmen Kadınlar Post Feminist Çağda Türkiye’de Farklı Kadın Konumları, Ankara: Orion Kitabevi.
- Kalaycıoğlu, E. (1983). Karşılaştırmalı siyasal katılma siyasal eylemin kökenleri üzerine bir inceleme, İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBF Yayınları.
- Kapani, M. (2012). Politika bilimine giriş. İstanbul: Bilgi yayınları.
- Kışlalı, A. T. (1993). Siyasal çatışma ve uzlaşma. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kışlalı, A. T. (1994), Siyaset bilimi. Ankara: İmge Yayınları.
- Lipset, S. M. (1964). Siyasi insan. (Çev: Tuncay M.). Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları.
- Milbrath, L. W. & Goel, M. L. (1977). Political participation ; how and why do people, get involved in politics ?, Chicogo: Rand Mc Nally College Publishing Company.
- Ozankaya, Ö. (1971) Köyde toplumsal yapı ve siyasal kültür. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Öztekin, A. (2001). Siyaset bilimine giriş, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Sartori, G. (1996). Demokrasi teorisine geri dönüş. Çev: Karamustafaoğlu T.ve Turhan M., İstanbul: Yetkin Yayınları.
- Taşdelen, M. (2011). Siyaset sosyolojisi. İstanbul: Kocav Yayınları.
- Tokgöz, O. (1978). Siyasal Toplumsallaşmada Kitle Haberleşme Araçlarının Rölü ve Önemi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 33, 79-92.
- Turan, İ. (1986), Siyasal sistem ve siyasal davranış. İstanbul: Der Yayınları.

- Öncü, A. (1991), Sivil toplum ve katılım, Y. Fincancı (Ed.), Sivil Toplum, İstanbul: TÜSES Yayınları, 41-48.
- Özpolat, A. (2010). Ailede Demokratik Sosyalleşme, Aile ve Toplum Dergisi, 5 (20), 9-24.
- Yılmaz, N. (2013), Sosyalleşme Sürecinde Siyasallaşma Boyutu, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9(19), 319-332.
- Yücekök, A. N. (1987). Siyasetin toplumsal tabanı (Siyaset sosyolojisi). Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Particularly in representative democracies where the will of the community is used through representatives, there is an absolute consensus that large masses of people have the right to participate in the administration, and that this right of participation is/should be guaranteed by democratic constitutions as a fundamental human right. The concept of political participation has remained popular for political scientists since the first day it entered the political science literature and has been the subject of many researches.

In this study, the political participation preferences of the individual can be understood by looking at how the physical and social environment in which he lives, starting from the family, acquires the attitudes and behavior patterns. It is aimed to determine the political participation levels of the university youth, specifically for Kütahya Dumlupınar University FEAS students, and to determine the factors affecting the political participation levels in general terms, by making a literature review on this phenomenon called political socialization. One of the aims of our research is to reveal what kind of changes are seen in the political behavior of the participants according to factors such as the gender of the individual, the economic status of the family, the place of residence, their membership in civil society and political parties.

Political participation, which can be realized in different difficulty levels and forms, ranging from a simple act of voting to freedom of expression, from being a member of a political party to being a candidate for a political office or office, is the life source of democracies. Political participation actions, in which individuals will be motivated to own and internalize, are a set of thinking and actions that enable democracy to stay fit and constantly recharge itself. There are many socio-economic factors that determine the level and participation of individuals in political life. Among these factors, the youth factor, which is associated with the age factor, is a human resource that will ensure the sustainability of democracy.

In our country, which has a fairly recent and turbulent history of democracy, the participation of young people in political life is in parallel with the opportunities provided at the legal and institutional level, but it has periodically shown cyclical fluctuations with the effect of political and legal factors. With the development of democratic political culture, it can be said that the participation of young people in democratic political life, in terms of awareness and action on political participation, generally shows an increasing rate of development. In this process, it is important that especially NGOs and political parties create awareness and information activities and action areas to increase the political participation of the youth.